

Beszámoló az esélyegyenlőségi feladatok felügyeletének ellátásáról a 2020-as évben

2019. november 7-én lettem megbízva az esélyegyenlőségi feladatok ellátásának felügyeletével. Új belépőként, ráadásul egy olyan területen, ami esetében nem volt kontinuitás, szemben például a környezetvédelmi vagy az ifjúsági tanácsnoki pozícióval, számtalan problémával szembesültem. Például, hogy mi az, ami, ha nem is előírás szerint, de az esélyegyenlőségi feladatokhoz szervesen kötődik és mi az, ami önként vállalt pluszfeladat. Ez egyébként a mai napig nincs tisztázva. Ennek okán magam igyekeztem megtalálni a helyem.

Utána néztem és máshol hasonló feladatkörrel alkalmazott esélyegyenlőségi koordinátorok/referensek feladatai a következők:

- Egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség követelményei teljesülésének figyelemmel kísérése
- Esélyegyenlőségi terv rendelkezései teljesülésének figyelemmel kísérése, különösképpen az esélyegyenlőség szempontjából releváns tulajdonságok, hátrányok tekintetében
- Esélyegyenlőségi terv felülvizsgálatának előkészítése
- Esélyegyenlőségi panaszok kezelése, probléma elemzése, megoldás keresése, szükség esetén intézkedés a probléma megoldása érdekében
- Esélyegyenlőséggel kapcsolatos kommunikáció előkészítése és megvalósítása

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (a továbbiakban: HEP) kijelöli azokat a területeket, illetve megjelöli azokat a csoportokat, akik az uniós horizontális esélyegyenlőségi elvek szerint mindenképpen kötelezően vizsgálandók:

- nők
- romák
- fogyatékkal élők
- alacsony státuszú lakosság (legfeljebb 8 általánossal rendelkezők, rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők), mélyszegénységben élők

valamint a további vizsgálandó célcsoportok:

- idősek
- hajléktalanok
- HH/HHH gyermekek-tanulók
- SNI gyermekek-tanulók
- egyszülős családok

Jogszabályi háttér

A HEP elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv) 31. § írja elő a települési önkormányzatok számára:

31. § (1) A község, a város és a főváros kerületeinek önkormányzata (a továbbiakban: települési önkormányzat) ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

(2) A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok - különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára - oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét. A helyi esélyegyenlőségi programot a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter által meghatározott részletes szabályok alapján kell elkészíteni. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

(3) A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani

a) az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,

b) az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,

c) a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,

d) olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

(4) A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a (2) bekezdésben meghatározott helyzet esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.

(5) A helyi esélyegyenlőségi programot a települési önkormányzati köztisztviselők vagy közalkalmazottak készítik el. Képzésüket, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészültét és felülvizsgálatát esélyegyenlőségi mentorok segítik. A települési önkormányzati köztisztviselők, közalkalmazottak képzését a Kormány által rendeletben kijelölt szerv végzi.

(6) A települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az e törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

(7) A települési önkormányzatok jogi személyiséggel rendelkező társulása az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha a társulást alkotó települési önkormányzatok mindegyike az e törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

(8) Esélyegyenlőségi mentor tevékenységet az végezhet, aki

- a) rendelkezik felsőfokú végzettséggel,
- b) a külön jogszabályban meghatározott képzésen vett részt, és
- c) rendelkezik a külön jogszabályban meghatározott szakmai gyakorlattal.

A HEP elkészítésének részletes szabályairól pedig a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Kormányrendelet, valamint a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezik.

1. § (1) A települési önkormányzat a helyi esélyegyenlőségi program helyzetelemzését a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (2) bekezdésében előírt célcsoportokra és esélyegyenlőségi területekre vonatkozó, a Korm. rendelet 1. § (3) bekezdése szerinti adatok felhasználásával készíti el az 1. mellékletben meghatározott, egységesen rendelkezésre álló, valamint a helyi szinten rendelkezésre álló statisztikai mutatók, anonimizált adatok alapul vételével.

(2) A helyzetelemzésben - a Korm. rendelet 4. §-a szerinti szempontrendszer alapján - a 2. mellékletben meghatározott tartalmi elemeknek megfelelően a települési önkormányzat megvizsgálja a település esélyegyenlőségi helyzetét és problémáit. A települési önkormányzat az esélyegyenlőségi problémák vizsgálatához további - a helyi sajátosságok bemutatását segítő - tartalmi elemeket is meghatározhat.

2. § (1) A települési önkormányzat a helyzetelemzés alapján a Korm. rendelet 5. §-ának megfelelő, öt évre szóló intézkedési tervet készít a 3. mellékletben meghatározott forma szerint.

(2) Az intézkedési tervben a helyzetelemzés következtetései alapján feltárt problémákhoz kapcsolódóan kell meghatározni a helyi esélyegyenlőségi program céljait, valamint az azok elérését szolgáló intézkedéseket.

(3) Az intézkedési tervben gondoskodni kell a települési önkormányzatra vonatkozó további fejlesztési tervek, koncepciók, programok és a helyi esélyegyenlőségi program célkitűzéseinek összhangjáról, különös tekintettel a közoktatási esélyegyenlőségi tervre és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseire.

(4) Az intézkedési tervben esélyegyenlőségi területenként kell bemutatni az intézkedéseket, azok elvárt eredményeit, fenntarthatóságát, és a végrehajtáshoz szükséges erőforrásokat, valamint a végrehajtás ütemezését és felelősét.

Értékeink, küldetésünk

Budapest Főváros XIV. Kerület Zuglói Önkormányzatának Képviselő-testülete és szervei döntéseinek keresztül fejezi ki elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén, hiszen a jogszabályokban meghatározott, ilyen irányú kötelező feladatok ellátásán túl a kerület a nem önkormányzati fenntartású intézményeivel, társszervekkel, civil szerveződésekkel, egyházaival, egyesületeivel és alapítványjaival közösen (gyakorta azok anyagi támogatása mellett) törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőséget a társadalmi élet minden területén.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Budapest Főváros XIV. Kerület Zugló Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás (együttműködve a tankerülettel) és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

Zugló Önkormányzata 2013-ban alkotta meg és fogadta el, a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, mely a 2018-ig tartó 5 éves ciklusra készült. A jelenlegi HEP 2018-2023-ig hatályos, bele lettek építve az előző ötéves ciklus tapasztalatai és **a törvényben előírt 2 évenkénti kötelező felülvizsgálata idén történt meg. 2020. május 26-án fogadta el a Képviselő-testület.**

A felülvizsgált HEP részleteiben tanulmányozható, én most néhány általam jelenleg problémának érzékelt és véleményem szerint prioritásként kezelendő területet emelnék ki:

1) A kerületben a fővárosi átlagnál több, nagy múltú, fogyatékkal élőket segítő és ellátó intézmény működik, ilyen például

- Zuglói Benedek Elek Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (EGYMI),
- Gyengénlátók Általános Iskolája, EGYMI és Diákotthona,
- Vakok Óvodája, Általános Iskolája, Szakiskolája, Diákotthona, Gyermekotthona és EGYMI,
- Vakok Állami Intézete,
- Siketek Nevelési Központja,
- Mozgásjavító Általános Iskola, Szakiskola, EGYMI és Diákotthon,
- Vakok Állami Intézete.

Ezek miatt is különösen fontos lenne a komplex teljeskörű akadálymentesítés.

Az önkormányzatoknak közszolgáltatást ellátó egységeikben az akadálymentesség szempontjainak legkésőbb 2013. december 31-éig kellett eleget tenni.

Az akadálymentesítés definíciói:

- Komplexen akadálymentes, azaz teljeskörűen, az egész épületre kiterjedően a fizikai és az infó-kommunikációs akadálymentesítés megoldott. A fogyatékkal élők bármelyike egyenlő eséllyel fér hozzá minden olyan szolgáltatáshoz, amelyet az intézmény nyújt, és amelyet a többség használhat.
- Részben akadálymentes megjelölést akkor alkalmazunk, ha az épület nem komplexen akadálymentes, azonban vannak akadálymentes részelemei.
- Egyáltalán nem akadálymentesített.

A komplex mellett a részleges akadálymentesítés is csak az épületek kevesebb, mint felénél történt meg.

Az információs technológiák adta lehetőségek sok esetben kihasználatlanok és azokat a hátrányos, valamint speciális élethelyzetű csoportok nem érik el. Az internetes, multimédiás, informatikai fejlesztéseknél és eszközbeszerzéseknél biztosítani kell a fogyatékkal élő személyek korlátlan hozzáférhetőségét.

2) Szintén kiemelném a **Családon Belüli Erőszak** ügyét és az **iskolai és óvodai szociális munkások létszámának emelését**, ami a HEP-ben is, illetve a szakma részéről is megfogalmazódott. Mivel a COVID-19 humánjárvány és annak következményei nemcsak anyagilag, de mentálisan, lelkileg is megviselték a zuglói családokat (az otthontanulás, a társak hiánya a gyerekekre, az anyagi problémák, a bizonytalanság, az összezártság miatti konfliktusok a felnőttekre illetve az egész családra róttak lelki terheket), ezért ennek feldolgozásához segítséget kell nyújtani, ebben tudnak hasznosak lenni az intézményi szociális munkások, valamint az önkormányzattal kapcsolatban álló lelki egészség támogatását szolgáló civil szervezetek, alapítványok. Ezt a problémát komolyan kell venni, mert a Zuglói Családsegítő Központ és a Zuglói Rendőrkapitányság beszámolójából is kitűnt, hogy megnőtt a CSBE-vel (Családon Belüli Erőszakkal) összefüggésbe hozható esetek száma. Zuglót eddig elkerülték a súlyos esetek, úgy gondolom, mindannyiunk célja, hogy ne egy halállal végződő CSBE eset kapcsán kerüljünk be a hírekbe. Ezért ezen a területen tovább kell erősíteni. Ebben a ZKNP Prevenációs programjai, valamint a KEF munkája is fontos. És **kiemelt fontosságú, hogy a ZCSK megfelelő feladatellátáshoz szükséges létszáma biztosított legyen!**

3) A HEP-ben és a Szolgáltatástervezési koncepcióban is szerepel a Tükörkép műhely, ami a zuglói rászorulóknak munkába állását segítette különböző szolgáltatásokkal, illetve ennek a Szociális szépségszalonnak a lelke és motorja Rózsa Magdolna adományokat is szervezett a ZCSK ügyfelei számára. Rendkívül hasznos és hiánypótló munkát végzett, okkal érdemelte ki, hogy idén ő kapta meg az Esélyegyenlőségi díjat. Ez a szolgáltatás azonban sajnálatos módon, jelenleg nem biztosított, miután Rózsa Magdolna felmondott. Ezt a problémát szintén orvosolni szükséges.

4) Egészségügy: az eü-i ellátásokhoz való hozzáférés jelenleg nehezített, az egyenlő esélyű hozzáférés nem biztosított a Herminamező vonzáskörzetében élőknek, mivel az Örs vezértéri rendelőbe való eljutás az idős, nehezen mozgó lakosok, valamint a látássérültek, mozgássérültek számára is komoly nehézségekkel jár.

A ZEFI tevékenysége hasznos volt, de nem elegendő. Ugyanis nem elég a felvilágosítás, a szűrővizsgálatok, a prevenció. A következő pontban a lakhatással kapcsolatos összefüggésekre világítok rá.

5) Lakhatás területén a Habitat for Humanity által is megfogalmazottak figyelembevételére hívnám fel a figyelmet.

„Hosszú távú hatást csak akkor lehet elérni az emberek egészségi állapotának javulásában, ha az egészségügyi és a lakáspolitikai intézkedéseket összhangba hozzák, együttesen

kezelik. A Habitat jelentésével fel kívánja hívni a kormányok, a döntéshozók és a költségvetésért felelős szervek figyelmét a népegészség- és lakásügyi kérdések összefüggéseire. A Habitat javasolja, hogy a felelősök a jövőben az állampolgárok egészségének javítását tágabb kontextusban kezeljék, és a javasolt intézkedések olyan tipikusan az egészséggel összefüggő területeken kívül eső problémákra is terjedjenek ki, mint a lakáskörülmények javítása.”

Különösen fontos felhívni figyelmet a népegészségügy és a lakhatás kapcsolatára akkor, mikor itt van ez a tüdőt támadó koronavírus, ami az egészségtelen lakásban élőket még inkább veszélyezteti. Ugyanis az köztudott, hogy a nedves, penészes lakásban élők esetében nagyobb számban fordul elő asztma például.

- 6) Hajléktalanok helyzete, hajléktalanná válás megelőzése.
- 7) ZEA (Zuglóiak Egymásért Alapítvány) új alapokra helyezése is egy fontos feladat, mert számtalan család vár segítségre (fejlesztés, eszközbeszerzés stb).
- 8) Szintén várat magára, mint esélyteremtő intézkedés a Roma Integrációs Tanoda létrehozása.
- 9) Az idős, ápolásra szoruló személyek magas száma pedig szükségessé tenné a Zuglói Szociális Szolgáltató Központ létszám bővítését.

Végezetül pedig a teljesség igénye nélkül, miben vettem részt, mit csináltam az elmúlt időszakban:

- Részt vettem minden testületi ülésen, minden népjóléti bizottsági ülésen egy kivétellel (eü-i okokból).
- Becsatlakoztam a Hajléktalanügyi, a Szociális, a Gyermejjóléti kerekasztalok, a KEF (amibe való bevételezésomat ezúton is köszönöm Sokacz Anikó civil tanácsnok asszonynak), a ZÁSZER, a HEGY munkájába. Ez utóbbinál két munkacsoportban is részt vettem-veszek, a Családon belüli erőszak és az Addikciós munkacsoportokban.
- Hogy jobban rálássak a HEP-ben (Helyi Esélyegyenlőségi Program) feltüntetett problémákra és az azokra adott válaszainkra, részt vettem azokon a tréningeken, képzéseken, amiken a kerületi pedagógusok, szociális munkások, pszichológusok stb. Így
- többek között a Nyugiovi, a Békés iskolák, a Már értelek tréningeken, valamint a családon belüli erőszakkal kapcsolatos tréningek két szakértőjével is sikerült egyeztetnem (ezúton is köszönöm Adler Kata és a ZKNP segítő közreműködését)
- Kezdeményeztem és forszíroztam, hogy a Zuglóiak Egymásért Alapítvány által eddig nyújtott támogatás ismét elérhetővé váljon a rászorulóknak számára, ebben Szabó Rebeka alpolgármester asszony és Hevér György NJB elnök úr is érdekelt és partner volt, létrehoztak egy munkacsoportot, amiben szintén jelen vagyok és folyamatban van az új keretek kialakítása.
- Szintén Alpolgármester asszonnyal és Elnök úrral vettem részt a Madách Tánciskola ösztöndíjbírálatában valamint az óvodavezetői pályázatok elbírálásában is
- Az idei Jó Sportoló, Jó Tanuló Díj és a Fiatal Zuglói Sportolók Díj pályázatainak bírálóbizottságában is részt vettem, örömmel mondhatom, hogy minden feltételnek megfelelt a díjak odaítélése, hiszen a nemek egyenlő aránya, a rászorultság is figyelembe

lett véve, parasportoló is díjazva lett. Ezúton köszönöm az együttműködést Dr. Varga Péter képviselőtársamnak és Kökény Dalma NJB alelnök asszonynak.

- Véleményeztem előterjesztéseket, szólaltam fel NJB ülésen, Képviselőtestületi ülésen a sérülékeny csoportok érdekében, részt vettem a lakásrendeleti egyeztetéseken is,
- A CSBE-vel (Családon belüli erőszak) kapcsolatban volt napirend előtti felszólalásom is.
- A veszélyhelyzeti működés alatt többször felhívtam a figyelmet rá, hogy elég nagy a látencia és próbáljunk meg minél több rászorulót elérni, aki nincs a ZCSK látókörében
- Az SNI gyermekek érdekében szintén többször véleményeztem, többek között a szünidei táboroztatásuk, a fejlesztések ügyében is
- Több megkeresést is kaptam, melyek során ápolásra szoruló idős érdekében ugyanúgy intézkedést kezdeményeztem, mint a tartós beteg gyermeket nevelő családok érdekében
- Több fórumon jeleztem, hogy az akadálymentesítést, nemcsak a fizikait, hanem az infokommunikációs is fontosnak tartom, az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében. A lakásrendeletben kértem, hogy legyenek teljeskörűen akadálymentesített lakások, amiket csak mozgássérültek vagy súlyos mozgásszervi problémával rendelkezők kapjanak meg. A Zuglói médiacég tevékenysége kapcsán pedig szintén felhívtam a figyelmet az infokommunikációs akadálymentesítésre, amibe beletartozik a látás-hallássérültek számára elérhető, valamint az olyan személyek számára, akiknek intellektuális képességzavara van, szintén fontos lenne minden téren a Könnyen Érthető Kommunikáció
- Szintén részt veszek a SOM – Sokszínűség Munkacsoport (ez több civil szervezet együttműködése) munkájában, akikkel jelenleg egy e-learning oktatóanyag fejlesztésén dolgozunk az iskolai bántalmazás témakörében
- Kinisch Andrea és Tóth Attila képviselőtársaimmal a Zuglói szociális modell felülvizsgálatában, monitorozásában nyújtottunk segítséget a Fővárostól Váradi Balázséknak

Közéleti tevékenység

- Tavaly részt vettem a rászoruló gyermekek Mikulás ünnepségén a Studium Generale Egyesületnél és én voltam a Télapó segítője
- A karácsonyi ajándékozásban részt vettem, ajándékozóként és önkéntesként is. Rengeteg ajándékot szortíroztam és raktam a helyére, emiatt késtem el az aznapi Közmeghallgatásról
- Adományoztam többször is magánszemélyeknek, alapítványoknak. Vittem gyümölcsöt-édességet gyereknapra családok átmeneti otthonába, ruhát-játékot-tanszereket egy alapítványnak.
- Segítettem több rászoruló családnak információ nyújtásával, nyomtatvány kitöltésében, helyi támogatásokhoz jutni
- készült velem még tavaly év végén egy beszélgetés a Zugrádióban, amiben elmondtam, hogy az akadálymentesítés főként a gondolkodásban, nemcsak a fizikai térben számomra a legfontosabb feladat.

Úgy gondolom ennyiből is látszik, hogy nem töltöttem tétlenül az időmet. Idén sajnos a rendezvények, személyes találkozások is elmaradtak, de jövőre talán meg lehet tartani pl az

Esélyegyenlőségi napot. Az Esélyegyenlőségi díj pedig arra méltó díjazottaknak lett odaítélve, Rózsa Magdolna és a Dr Mező Ferenc Általános Iskola is rengeteget tett az esélyegyenlőség megvalósulásáért.

Összességében elmondható, hogy Zugló sokat tesz, de nem eleget az esélyegyenlőség biztosítása terén. Az erőforrások nem hatékonyan kerülnek felhasználásra. Viszont vannak olyan jó alapok, amikre támaszkodni lehet, az olyan jól működő kezdeményezések, mint a HEGY (Hálózati Együtműködés a Zuglói Gyermekekért), ZÁSZER (Zuglói Áldozatvédelmi Szakmai Együtműködési Rendszer), a KEF (Kábítószerügyi Egyeztető Fórum), ZKNP Prevenációs programjai (Nyugiovi, Békés iskolák, Békés otthonok, Már értelek tréning), a helyi civilszervezetek bevonása a hajléktalanok, a rászorulóknak az ellátásába.

Muszáj megemlítenem a Mogyoródi sportpályán elhelyezett pelenkázópadot is, ami szintén a nők, gyermekes anyák helyzetét javító ötlete volt a DK frakciónak.

Szeretném kiemelni, hogy a tavaszi karantén idején is példásan helyt állt a kerület, a védőeszközzel való ellátás, a rászorulóknak az ellátása, a Krízisalap létrehozása, a járványhelyzet okozta lelki problémák kezelése terén.

Fő feladatomban a jövőre nézve azt tekintem, hogy a példaértékű jó gyakorlatokat, intézkedéseket, vívmányokat meg tudjuk tartani, különösen most az Önkormányzatot terhelő brutális elvonások után is. Valamint, hogy a megfogalmazott problémák mihamarabb orvosolva legyenek.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testülettől a beszámoló elfogadását!